Č.j. S 99/99-220/3650 V Brně dne 21.12.1999

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení č.j. S 99/99-220, zahájeném dne 24.9.1999 podle § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení a v souladu s § 12 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495 /1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb., na návrh účastníka řízení, jímž je společnost Alcan Aluminium Limited, 1188 Sherbrooke Street West, Montreal, Quebec, H3A 3G2 Kanada, právně zastoupená na základě plné moci ze dne 21.9.1999 Mgr. Janou Böhmovou, advokátkou AK Wolf Theiss & Partner, se sídlem Klimentská 10, 110 00 Praha 1, ve věci udělení povolení ke spojení podniků Alcan Aluminium Limited, 1188 Sherbrooke Street West, Montreal, Quebec, H3A 3G2 Kanada a Alusuisse Lonza Group AG, Feldeggstrasse 4, CH-8034 Curych, Švýcarsko, vydává po zjištění potřebných podkladů dle § 32 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení a poté co byla účastníku řízení dána možnost vyjádřit se k předmětu řízení a výsledkům šetření toto

r o z h o d n u t í:

Spojení podniků, k němuž dojde tím, že Alcan Aluminium Limited, 1188 Sherbrooke Street West, Montreal, Quebec, H3A 3G2 Kanada na základě Smlouvy o spojení získá kontrolu nad společností Alusuisse Lonza Group AG, Feldeggstrasse 4, CH-8034 Curych, Švýcarsko je ve smyslu § 2 odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb. , jednáním, k němuž došlo v cizině a jehož účinky se projeví na tuzemském trhu. Toto spojení se podle § 8a odst. 2 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 495/1992 Sb. a zákona č. 286/1993 Sb.

p o v o l u j e.

O d ů v o d n ě n í :

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „úřad“) zahájil dne 24.9.1999 na návrh účastníka řízení, jímž je společnost Alcan Aluminium Limited, 1188 Sherbrooke Street West, Montreal, Quebec, H3A 3G2 Kanada (dále jen „Alcan“), právně zastoupená na základě plné moci ze dne 21.9.1999 Mgr. Janou Böhmovou, advokátkou AK Wolf Theiss & Partner, se sídlem Klimentská 10, 110 00 Praha 1, správní řízení ve věci udělení povolení ke spojení podniků Alcan a Alusuisse Lonza Group AG, Feldeggstrasse 4, CH-8034 Curych, Švýcarsko (dále jen „Alusuisse“).

Ke spojení podniků dojde v zahraničí na základě Smlouvy o spojení uzavřené dne 15. září 1999. Obě společnosti se dohodly, že Alcan získá akcie Alusuisse tak, že učiní veřejnou nabídku k odkupu akcií Alusuisse a Alusuisse doporučí přijetí této nabídky svým akcionářům.

V průběhu správního řízení byl zástupce účastníka řízení vyzván, aby ve stanovené lhůtě odstranil nedostatky podání a současně předložil podklady a informace, týkající se posuzovaného spojení. K odstranění nedostatků podání a předložení nezbytných informací týkajících se spojovaných podniků úřad rozhodnutím ze dne 8.10.1999 č.j. S 99A/99-220/2436 správní řízení do 5.11.1999 přerušil. Nedostatky podání byly ve stanovené lhůtě odstraněny. Z důvodu časové náročnosti zajištění překladu požadovaných dokumentů a obstarání podkladů a informací týkajících se uvedeného spojení požádal zástupce účastníka řízení o přerušení správního řízení do 15.11.1999. Úřad žádosti účastníka řízení vyhověl a správní řízení v souladu s § 29 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, rozhodnutím ze dne 5.11.1999 č.j. S 99A/99-220/2723 do 15.11.1999 přerušil.

Při posuzování spojení podniků a jeho účinků na tuzemský trh vycházel úřad z těchto podkladů:

- návrhu na zahájení správního řízení
- dokladu o zaplacení správního poplatku
- úředně ověřeného překladu Smlouvy o spojení ze dne 15. září 1999
- úředně ověřených dokladů o zápisech a sídlech společností Alcan a Alusuisse
- úředně ověřené plné moci k zastupování účastníka řízení
- informací o spojovaných společnostech a jejich dodávkách na tuzemský trh
- vyjádření odběratelů k zastupitelnosti výrobků
- rozboru postavení spojovaných subjektů na relevantních trzích
- prokázání hospodářských výhod spojení.

Charakteristika spojovaných subjektů:

Alcan je společnost založená podle kanadského práva. Je mateřskou společností mezinárodní skupiny podnikající ve všech průmyslových oborech zabývajících se zpracováním hliníku. Činnosti skupiny Alcan zahrnují těžbu bauxitu, čištění rudy, výrobu elektrické energie, metalurgii a recyklaci hliníku a s tím spojený výzkum a vývoj. Dle předložené výroční zprávy za rok 1998 dosáhla společnost konsolidovaných tržeb ve výši 7,8 mld. USD. V České republice Alcan nemá dceřinnou společnost, ani obchodní zastoupení. Účastní se však hospodářské soutěže na tuzemském trhu v dodávkách hliníkových plechů, hliníkových fólií a polotuhých hliníkových nádob.

Alusuisse je společnost založená podle švýcarského práva. Je mateřskou společností mezinárodní skupiny podnikající ve všech oborech zabývajících se zpracováním hliníku. Činnosti skupiny Alusuisse zahrnují těžbu bauxitu, čištění rudy, výrobu elektrické energie, metalurgii a recyklaci hliníku a s tím spojený výzkum a vývoj. Alusuisse podniká rovněž v průmyslu obalových materiálů, včetně výroby pružných, pevných a polopružných obalů. Podniky skupiny Alusuisse v oblasti chemického průmyslu byly od skupiny v letošním roce odděleny a převedeny na třetí subjekt mimo skupinu. Dle předložené výroční zprávy za rok 1998 dosáhla společnost konsolidovaných tržeb ve výši 9,6 mld. CHF.

Na území ČR má Alusuisse svou dceřinnou společnost, kterou je **Alusuisse Děčín s.r.o.**, se sídlem Děčín V, Ústecká 37, PSČ 405 35 (dále jen „ALD Děčín“), ve které drží 61,5 % akcií. Hlavním předmětem činnosti ALD Děčín je slévání hliníku a jeho slitin, lisování, tažení a tepelné zpracování tyčí, profilů a trubek včetně výroby lisovacích nástrojů. Jedná se o jedinou lisovnu uvedených výrobků na

území ČR. Z celkového objemu dodávek na tuzemský trh v r. 1998 představoval podíl tyčí 49 %, podíl profilů 34 % a podíl trubek 17 %.

Popis spojení podniků

Dne 11. srpna 1999 podepsaly Alcan, Alusuisse a Pechiney, Paříž, Francie (dále jen „Pechiney“) Memorandum o záměru spojit své podniky (dále jen „Memorandum“), podle kterého budou usilovat o spojení svého podnikání v oblasti průmyslu hliníku a průmyslu obalových materiálů. Současně s podpisem Memoranda uzavřely Alcan a Alusuisse dvoustrannou dohodu, která zavazuje Alcan, aby učinil veřejnou nabídku k odkupu akcií Alusuisse a dále zavazuje Alusuisse, aby doporučil přijetí této nabídky svým akcionářům. Dne 15. září 1999 uzavřely Alcan, Alusuisse a Pechiney trojstrannou dohodu a to Smlouvu o spojení, která opakuje závazky obsažené v dřívější dvoustranné dohodě mezi Alcan a Alusuisse, nahrazuje Memorandum a zmíněnou dvoustrannou dohodu a zavazuje Alcan, aby učinil veřejnou nabídku k odkupu akcií Pechiney a Pechiney, aby doporučil přijetí této nabídky svým akcionářům.

Spojení podniků Alcan a Alusuisse se uskuteční tak, že Alcan učiní veřejný návrh na koupi akcií Alusuisse, přičemž akcionáři Alusuisse obdrží za své akcie výměnou (v určitém poměru) akcie Alcanu. Návrh společnosti Alcan na koupi (výměnu) akcií Alusuisse bude zveřejněn na počátku roku 2000. Akcionářům Alusuisse bude stanovena lhůta k přijetí nabídky. V závislosti na tom, zda nabídku přijme dostatečný počet akcionářů Alusuisse, získá Alcan kontrolu nad Alusuisse a dojde tak ke spojení podniků. Následně Alcan učiní obdobným způsobem veřejný návrh na koupi (výměnu) akcií Pechiney. Přestože konečným záměrem stran je spojit podniky Alcan, Alusuisse a Pechiney pod kontrolou Alcanu, bude spojení všech tří podniků docíleno prostřednictvím dvou oddělených a nezávislých veřejných návrhů ze strany Alcan na koupi (výměnu) akcií: první návrh se bude týkat akcií Alusuisse a druhý návrh akcií Pechiney. Tyto dva návrhy nejsou vzájemně nijak podmíněny. Každý z nich představuje samostatnou transakci, přičemž je možné, aby se jedna uskutečnila, kdežto druhá nikoli.

Evropské komisi (dále jen „EK“) bylo spojení oznámeno 20. září 1999. EK si 24. září 1999 vyžádala doplnění informací a vydání rozhodnutí EK se předpokládá dle sdělení zástupce účastníka řízení do konce 1. čtvrtletí r. 2000. Dále bylo právním zástupcem účastníka tohoto řízení sděleno, že spojení podniků Alcan a Alusuisse již schválila švýcarská Komise pro soutěž bez jakýchkoli omezujících podmínek jako spojení nenarušující hospodářskou soutěž.

Relevantní trh

Relevantním trhem je prostorový a časový střet nabídky a poptávky zboží, které je schopno uspokojit určitou, konkrétní potřebu spotřebitele (zákazníka).

Analýza relevantního trhu je založena na samostatném posouzení tří aspektů - výrobkového, geografického a časového.

Výrobkový trh zahrnuje všechny identické výrobky a ty výrobky, které spotřebitelé považují za zaměnitelné nebo nahraditelné vzhledem k jejich vlastnostem, ceně nebo zamýšlenému způsobu použití.

Geografický trh zahrnuje území, kde podmínky soutěže jsou dostatečně homogenní a které může být odlišeno od ostatních území zejména tím, že podmínky soutěže na těchto jiných územích jsou zřetelně odlišné.

Časové vymezení trhu vyjadřuje četnost (pravidelnost a opakovanost) střetu nabídky a poptávky a odlišuje jej od střetu nabídky a poptávky, k níž dochází nahodile, popř. jen ojediněle.

Z podkladů předložených spojovanými společnostmi vyplynulo, že Alcan dodává na tuzemský trh ploché válcované výrobky z hliníku (plechy, fólie) a dále polotuhé hliníkové nádoby. Alusuisse dodává na tuzemský trh oxid hlinitý, hliník, hliníkové výlisky (tyče, profily, trubky), ploché válcované výrobky z hliníku (plechy, fólie), kompozita, měkké obaly a polotuhé hliníkové nádoby.

Výrobky, které na tuzemský trh dodává Alcan:

- Hliníkové plechy - dodávky jsou realizovány přímo ze zahraničí na základě objednávky konkrétního odběratele. Účel užití hliníkových plechů je např. na výrobu skeletů pro nástavby na nákladní auta a návěsy, na výrobu víček na spreje a na výrobu plechovek.

- Hliníkové fólie - dodávky jsou realizovány přímo ze zahraničí na základě objednávky konkrétního odběratele. Hliníkové fólie jsou užívány např. na výrobu kabelů pro sdělovací techniku.

- Polotuhé hliníkové nádoby – na tuzemský trh se dodávají prostřednictvím společnosti Alpak s.r.o., Veselí nad Moravou (která není kapitálově propojena na Alcan). Jsou určeny zejména k balení potravin, např. se používají jako obaly pro paštiky, dále jako servírovací tácy pro rychlé občerstvení a také k balení krmiv pro zvířata apod.

Výrobky, které na tuzemský trh dodává Alusuisse:

- Oxid hlinitý, který se získává rafinací bauxitu a používá se v metalurgii jako příměs do hliníkových slitin. Celková potřeba oxidu hlinitého na tuzemském trhu je kryta výlučně dovozem.

- Hliník se získává pomocí elektrolýzy z oxidu hlinitého. Jedná se o surový hliník technické čistoty, který se používá při výrobě výrobků z hliníku. Z celkové dodávky na tuzemský trh bylo 65 % určeno pro další zpracování v ALD Děčín. Trh surového hliníku je v tuzemsku tvořen pouze dovozy.

- Hliníkové tyče, trubky, profily – jedná se o hliníkové výlisky, které se formují z čepů odlitých z prvotního nebo druhotného hliníku (různých slitin). Čepy se ohřejí podle typu slitiny na 400 – 500 stupňů Celsia a protlačují se lisovacím nástrojem, který má tvar požadovaného výlisku (tyče, profily, trubky). Výlisky z měkkých slitin lze vyrábět rovněž na komorových nástrojích technologií tzv. „nekonečného“ lisování. Po vylisování lze přesnější rozměry výlisku dosáhnout tažením, popřípadě jeho mechanické hodnoty zvýšit tepelným zpracováním. Z pohledu spotřebitelů (odběratelů) tyče, profily, trubky nejsou vzájemně zastupitelné, jejich účel užití je různý. Uvedené výrobky se vyrábí a dodávají na předem definovanou objednávku zákazníkovi. Jen malý podíl výroby jde do velkoskladů obchodních firem (v ČR např. Ferona). Hliníkové tyče, profily a trubky se používají jako polotovary, zejména v oblasti transportní techniky, strojírenství, stavebnictví, elektrotechniky, textilního a automobilového průmyslu.

- Hliníkové plechy i fólie – jedná se o ploché válcované výrobky, které v tuzemsku Alusuisse nevyrábí. V minulosti byly tyto výrobky dodány na tuzemský trh, šlo však o jednorázovou dodávku nepatrného objemu a pro řízení nebylo možno dohledat komu a k jakému účelu byla dodávka určena. Tyto dodávky Alusuisse na tuzemský trh tedy nemají pravidelný, opakující se charakter.

- Kompozita - jedná se o hliníkové desky kombinované s plastem, které se používají většinou ve stavebnictví, v oblasti dopravních strojů a pro jiné průmyslové využití. V ČR se nevyrábí (potřeba odběratelů je plně pokrývána dovozem).

- Měkké obaly - jedná se o polypropylenovou folii, která se používá zejména na balení potravin, např. těstovin. Tuzemská spotřeba je kryta domácími výrobci i dovozem.

- Polotuhé hliníkové nádoby – jedná se o obaly, které se používají zejména na balení paštik, servírovací tácy na rychlé občerstvení apod. V ČR se nevyrábí, tuzemská spotřeba je pokrývána dovozem.

Spojované společnosti se střetávají na tuzemském trhu polotuhých hliníkových nádob. Dodávky Alcanu se pohybovaly těsně pod 30 % celkového obratu dosahovaného na uvedeném trhu a dodávky Alusuisse zdaleka nedosahovaly 30 % celkového obratu daného trhu. V důsledku spojení podniků však nedojde k překročení 30 % podílu na celkovém obratu trhu daného zboží vzhledem k tomu, že Alusuisse svou výrobu polotuhých hliníkových nádob v r.1999 odprodal třetí straně.

U hliníkových plechů a u hliníkových fólií byl podíl Alcanu na celkovém obratu daných trhů nepatrný, zdaleka nedosahoval 30 %. Alusuisse (přestože tyto výrobky také vyrábí) se hospodářské soutěže na daných trzích v ČR pravidelně neúčastní.

U dalších výrobků tj. oxidu hlinitého, hliníku, kompozit a měkkých obalů, nedosahuje podíl Alusuisse na tuzemském trhu 30 % celkového obratu dosahovaného na každém z uvedených trhů. Alcan tyto výrobky na tuzemský trh nedodává (ač je jejich výrobcem).

Na trzích hliníkových tyčí, hliníkových profilů a hliníkových trubek byl podíl Alusuisse vyšší jak 30 % celkového obratu dosahovaného na každém z uvedených trhů. Alcan tyto výrobky na tuzemský trh nedodává (ač je jejich výrobcem).

Na základě výše uvedeného byl relevantní trh pro účely posouzení spojení podniků vymezen hlediska:

- výrobkového

Jedná se o 3 samostatné a nezastupitelné výrobkové trhy a to:

- hliníkové tyče
- hliníkové profily
- hliníkové trubky.

- geografického

Jde o území České republiky, neboť podmínky pro odběratele jsou na celém území dostatečně homogenní.

- časového

Jde o trhy trvalé, charakterizované pravidelně se opakujícími se dodávkami.

Postavení spojovaných subjektů na relevantním trhu

Pro posouzení postavení spojovaných subjektů na relevantním trhu vycházel úřad z údajů za celý kalendářní rok, tj. období roku 1998.

Na trhu hliníkových tyčí ze spojovaných společností působil svými dodávkami pouze Alusuisse, jednalo se o dodávky z produkce dceřinné společnosti ALD Děčín (mimo tuto společnost Alusuisse tyče na tuzemský trh nedodával). Podíl Alusuisse na tuzemském trhu hliníkových tyčí výrazněji přesahoval 30% celkového obratu daného trhu. Alcan, který hliníkové tyče rovněž vyrábí, je na tuzemský trh nedodával. Dalšími soutěžiteli na uvedeném trhu jsou dodavatelé např. ze Slovenska, Německa, Itálie či Belgie.

Na trhu hliníkových profilů ze spojovaných společností působil svými dodávkami pouze Alusuisse, jednalo se o dodávky z produkce dceřinné společnosti ALD Děčín. Alcan, který hliníkové profily rovněž vyrábí, je na tuzemský trh nedodával. Podíl Alusuisse na tomto trhu mírně přesahoval 30% celkového obratu daného trhu. Dalšími soutěžiteli na tomto trhu jsou obdobní dodavatelé jako u hliníkových tyčí.

Na trhu hliníkových trubek ze spojovaných společností působil svými dodávkami pouze Alusuisse, jednalo se o dodávky z produkce dceřinné společnosti ALD Děčín. Alcan, který vyrábí zastupitelné výrobky, tyto na tuzemský trh dosud nedodával. Podíl Alusuisse na tomto trhu přesahoval 50% celkového obratu dosahovaného na daném trhu. Jeho nejvýznamnějším konkurentem na tuzemském trhu je maďarský výrobce.

Právní rozbor a účinky spojení na tuzemském trhu

Dle § 8 odst. 2 písm. a) zákona se za spojování podniků považuje i jednání, kdy jedna nebo více osob, které již kontrolují jeden podnik, získají přímou nebo nepřímou kontrolu nad celkem nebo podstatnou částí jiného podniku získáním akcií, obchodních nebo členských podílů.

Společnost Alcan dle Smlouvy o spojení získá kontrolu nad společností Alusuisse, pokud návrh na koupi (výměnu) akcií Alusuisse přijme dostatečný počet akcionářů. Jestliže návrh přijme více než 67 % akcionářů Alusuisse, je Alcan zavázán koupi (výměnu) akcií uskutečnit.

Dle § 8a odst. 1 zákona podléhá povolení úřadu spojení, které narušuje, nebo může narušit hospodářskou soutěž. Za narušení se považuje, jestliže spojením podniků přesáhne jejich podíl 30 % celkového obratu na celostátním nebo místním trhu daného zboží. Pokud jde o spojení podniků, k němuž došlo v zahraničí, vztahuje se zákon (dle § 2 odst. 3 zákona) i na činnost a jednání, k nimž došlo v cizině, pokud se jejich účinky projevují na tuzemském trhu.

Ve správním řízení bylo prokázáno, že podíl společnosti Alusuisse přesahuje na trzích hliníkových tyčí, hliníkových profilů a hliníkových trubek 30 % celkového obratu dosahovaného na uvedených trzích. Jde tedy o spojení, které podléhá povolení úřadu. Současně úřad dospěl k závěru, že spojení, k němuž dojde k zahraničí, se svými účinky projeví na tuzemském trhu, a to následujícím způsobem:

Jde o spojení dvou celosvětově působících výrobců zpracovávajících hliník, kteří disponují technologií pro všechny fáze související se zpracováním hliníku (od těžby bauxitu až po konečný výrobek). Navzájem si konkurují téměř v plném spektru svých výrobních programů, přičemž Alcan, který je nabyvatelem kontroly nad Alusuisse, je považován za druhého největšího soutěžitele ve světovém měřítku. Na tuzemském trhu si v důsledku spojení Alcan a Alusuisse přestávají konkurovat; v důsledku spojení se tak sníží počet dodavatelů, od nichž mohou tuzemští odběratelé poptávat dodávky výrobků -zejména hliníkových tyčí, profilů a trubek (ale také dalšího zboží dodávaného na tuzemský trh), za rozdílných podmínek. Již před spojením měl jeden ze spojovaných podniků dominantní postavení na relevantním trhu; v důsledku spojení pak dojde k navýšení hospodářské a finanční síly spojeného podniku. Synergické efekty ze spojení těchto významných konkurentů vytváří předpoklad pro možné posílení jejich postavení v ČR i na dalších výrobkových trzích.

Výhody spojení

Dle ustanovení § 8a odst. 2 zákona úřad spojení povolí, jestliže zúčastnění soutěžitelé prokáží, že újma, která narušením soutěže může vzniknout, bude převážena hospodářskými výhodami, jež spojení přinese.

Z předložených výhod spojení úřad posoudil jako nejvýznamnější z hlediska přínosu pro spotřebitele tyto výhody:

- Synergické efekty ze spojení přinesou úspory nákladů. Na těchto úsporách budou participovat i odběratelé/spotřebitelé jednak v důsledku možnosti snížení ceny výrobků či zvýšení jejich kvality (vlivem uvolnění finančních prostředků pro rychlejší inovaci).

- Spojení podniků umožní zlepšení technického a hospodářského rozvoje výroby a tím přinese kvalitnější výrobky pro odběratele.

- Spojení vývojové a výzkumné kapacity Alcan a Alusuisse povede k urychlení a intenzifikaci výzkumu a vývoje nových materiálů a výrobních postupů, na čemž v konečném důsledku budou opět participovat odběratelé.

Úřad dospěl k závěru, že uvedené výhody převáží výše popsané účinky, jimiž se spojení podniků v zahraničí projeví na tuzemském trhu.

Skutečnost, že se úřad spojením zabývá byla uveřejněna v Obchodním věstníku č. 42/99 ze dne 20.10.1999. Ve stanovené lhůtě 8 dnů pro podání případných připomínek úřad žádnou připomínku k uvedenému spojení neobdržel.

Ve smyslu ustanovení § 12 odst. 6 zákona úřad umožnil, aby se zástupce účastníka správního řízení před vydáním rozhodnutí vyjádřil k předmětu řízení a k výsledkům šetření. Při seznámení, které se uskutečnilo dne 14.12.1999 nebyly vzneseny žádné připomínky či návrhy na doplnění podkladů pro rozhodnutí.

Na základě všech shora uvedených skutečností a po posouzení dopadů spojení na tuzemský trh úřad rozhodl, jak je ve výroku uvedeno.

Poučení o opravném prostředku

Ve smyslu ustanovení § 61 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, lze proti tomuto rozhodnutí podat do 15 dnů od jeho doručení rozklad předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a to prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže - II. výkonného odboru. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

JUDr. Šárka Vlašínová
pověřená řízením II. výkonného odboru

Rozhodnutí obdrží:

Mgr. Jana Böhmová, advokátka
AK Wolf Theis & Partner
Klimentská 10
110 00 Praha 1